

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

Nr. 253-AUT-2023

Data: 02.10.2023

Către:

Guvernul României

Domnului Prim-Ministru Ion-Marcel CIOLACU

Ministerul Justiției

Doamnei Ministru Alina – Ștefania GORGHIU

Ministerul Afacerilor Interne

Domnului Ministru Marian-Cătălin PREDOIU

Consiliul Superior al Magistraturii

Domnului Președinte Judecător Daniel GRĂDINARU

Înalta Curte de Casație și Justiție

Doamnei Președinte Judecător Corina-Alina CORBU

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Domnului Procuror general Alex-Florin FLORENȚA

Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului

Domnului Președinte Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGĂRLAȘ

Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților

Doamnei Președinte Laura-Cătălina VICOL-CIORBĂ

Uniunea Națională a Barourilor din România, ca organism reprezentativ al barourilor din țară, vă supune atenției cele mai importante disfuncționalități ale sistemului judiciar cu care se confruntă corpul profesional al avocaților în exercitarea profesiei, centralizate în materialul anexat, realizat pe baza informațiilor transmise de către barouri.

Prin acest demers dorim să inițiem un dialog între toți factorii decizionali și reprezentanții corpului profesional al avocaților, care să aibă ca finalitate identificarea măsurilor ce trebuie adoptate și implementate în vederea asigurării cadrului necesar

Palatul de Justiție, București, Sector 5, Splaiul Independenței nr. 5, Cod poștal 050091

Tel: (+4) 021/316-0739; 316-0740; 313-4875; Fax: (+4) 021/313-4880;

E-mail: unbr@unbr.ro; Website: www.unbr.ro

U.N.B.R. este operator de date personale înregistrat sub nr.: 34779, 34781, 34782, 34783.

exercitării profesiei de avocat corespunzător statutului avocatului de partener indispensabil al actului de justiție și exigențelor cerute de necesitatea asigurării unei asistențe juridice de calitate.

Considerăm că multe din deficiențele actuale ale sistemului judiciar pot fi remediate pe baza unei conlucrări instituționale oneste între toți cei implicați în înfăptuirea justiției, cu implicarea corespunzătoare a puterii legislative și executive acolo unde este cazul, în sprijinul destinatarului actului de justiție, care este cetățeanul.

Prin urmare, vă solicităm să analizați problemele semnalate din perspectiva soluțiilor posibile și să acceptați participarea la o întâlnire ulterioară, la o dată stabilită de comun acord în vederea discutării lor și stabilirii unei strategii comune pe termen scurt, mediu și lung.

Președintele U.N.B.R.
Av. dr. Traian-Cornel BRICIU

MEMORIU

Sinteza celor mai importante disfuncționalități ale sistemului judiciar semnalate de avocați și propunerile de soluții posibile

ACCESUL LA JUSTITIE

I. PROBLEME SEMNALATE.

1. Nerespectarea termenului rezonabil de soluționare a cauzelor

Problema termenului de soluționare a cauzelor a existat și în trecut, însă începând cu punerea în aplicare a Hotărârii CSM nr. 2040/13 iulie 2023 privind luarea unor măsuri de normare a muncii s-a ajuns la prelungirea duratei termenelor procesuale și ieșirea din sfera *rezonabilității* duratei soluționării pricinilor, ignorându-se prejudiciile cauzate celor care ar trebui să fie beneficiari ai actului de justiție. Recomandarea de a norma activitatea unui complet de judecată la maxim 40 dosare pe lună, coroborat cu subdimensionarea schemelor de personal este de natură să conducă inerent o prelungire nerezonabilă a duratei de soluționare a dosarelor.

a) Deficiențe semnalate anterior punerii în aplicare a Hotărârii CSM nr.2040/13 iulie 2023:

- Termenele îndelungate acordate de instanțe, durata exagerată a etapei scrise a procesului, soluționarea îngreunată a majorității dosarelor datorată în principal numărului redus de judecători. Intervalul de circa 6 luni între momentul la care se inițiază un anumit demers juridic și primul termen de judecată generează nemulțumirea vădită a clienților și diminuează încrederea justițiabililor în justiție.
- Prolungirea nejustificată a procedurii de regularizare a cererilor de chemare în judecată, care deși a fost reglementată în ideea accelerării soluționării acestora, are un efect contrar datorită manierei defectuoase în care se aplică.
- Amânarea repetată a pronunțării soluțiilor în dosare (neurmată, în materie civilă, de comunicarea hotărârii motivate) peste termenul prevăzut de Codul de procedură civilă, iar comunicarea hotărârii motivate depășește frecvent durata de 6 luni;
- Durata foarte mare a perioadei de derulare a urmăririi penale.

b) Deficiențe create în urma aplicării Hotărârii CSM nr.2040/13 iulie 2023:

- Preschimbarea termenelor de judecată pentru dosarele aflate pe rol, ajungându-se la un decalaj de peste 6 luni de zile față de termenele inițial stabilite.
- Fixarea primului termen pentru dosarele nou înregistrate la un interval foarte mare de timp față de data înregistrării cererii.
- Inexistența unei aplicări unitare a procedurii de normare a activității, ceea ce lipsește de previzibilitate actul de justiție.
- Neindicarea unui reper temporal până la care urmează a fi realizată analiza CSM, deși prin Hotărârea CSM nr.2040/13 iulie 2023 se arată că normarea muncii la 40 dosare/lună reprezintă o măsură temporară, până la efectuarea unei analize referitoare la volumul optim de activitate al judecătorilor.

2. Limitări ale accesului la justiție cauzate de quantumul nerezonabil al taxelor.

- Valoarea excesivă a taxelor judiciare de timbru în unele situații (în special procesele de partaj), care în multe situații împiedică sau descurajează părțile să inițieze demersurile judiciare.
- Ineficiența practică a legislației ajutorului public judiciar, aceasta nefiind corelată cu realitățile economice din prezent. Actualul sistem nu permite justițiabililor care au nevoie de asistență juridică să accedă la aceasta.

II. Propuneri

1. Cu privire la remedierea deficiențelor legate de nerespectarea termenului rezonabil de soluționare a cauzelor

- Nerespectarea termenului rezonabil de soluționare a cauzelor a fost justificată, atât anterior adoptării Hotărârii CSM nr.2040/13 iulie 2023, cât și cu ocazia adoptării acestei hotărâri, *de lipsa de personal*. Această situație ar putea fi remediată prin :
 - crearea cadrului necesar pentru asigurarea resursei umane în magistratură prin cooptarea de judecători din rândul avocaților, evident cu îndeplinirea unor criterii de profesionalism și reputație;
 - implementarea dispozițiilor procedurale care să încurajeze folosirea procedurii privind administrarea probelor prin avocați.
- Reglementarea în cuprinsul art.200 C.proc.civ. a unor termene imperative în care instanța trebuie să parcurgă procedura de regularizare a cererilor.
- Calificarea ca abatere disciplinara gravă a nerespectării termenului de pronunțare și de redactare a hotărârilor, prevăzut de codurile de procedură și în legile speciale.

2. Cu privire la cuantumul exagerat al unor taxe de timbru

- Regândirea sistemului de calcul al taxelor judiciare de timbru în materie de partaj prin:
 - Stabilirea unui sistem progresiv (a se vedea art. 3 din OUG 80/2013) astfel încât la valori mari ale masei partajabile taxele să scadă progresiv, fără a fi menținut un procent fix.
 - Raportarea taxei datorată strict la cota/bunurile care este/sunt în dispută/care se contestă, și nu la valoarea întregii mase partajabile / a bunurilor ce o compun;
- Modificarea legislației taxelor de timbru, astfel încât justițiabilii să beneficieze de facilități la plata taxelor de timbru în cauzele în care sunt asistați/reprezențați de avocați;
- Stabilirea unei taxe fixe în căile de atac în toate cazurile în care procesul de fond se soluționează prin excepții;
- Restituirea taxei de timbru în cauzele soluționate prin tranzacții sau în procedura medierii.

IGNORAREA ROLULUI AVOCATULUI ȘI IMPLICIT A FUNCȚIEI APĂRĂRII

1. Probleme semnalate

- Continuarea unor practici care conduc la anchete penale desfășurate împotriva avocaților în mod vădit abuziv, în scop de intimidare, în pofida unui semnal de jurisprudență corect oferit de Înalta Curte de Casație și Justiție, în care s-a arătat că avocatul nu poate fi identificat cu clientul său. Într-un regim democratic avocații trebuie să fie liberi de orice presiune externă și orice imixtiune nepermisă de lege în activitatea lor profesională, pentru a fi apți să asigure apărarea drepturilor și intereselor legitime ale clienților lor.
- Nesocotirea dispozițiilor art.91 alin. (4) Cod proc. penală atunci când judecătorii mențin, contrar dispozițiilor legale menționate, împuternicirea avocatului din oficiu pe toată perioada până la soluționarea cauzei, chiar dacă se prezintă avocatul ales.
- Înregistrarea unor întârzieri inacceptabile la plata onorariilor din oficiu pentru prestațiile executate cu precădere în faza de urmărire penală (la nivelul parchetelor), la aproape toate barourile din țară, deși a fost comunicat în timp util de către UNBR estimatul pentru 2023, în vederea includerii în bugetul Ministerului Public.
- Reducerea în mod nejustificat și nemotivat sau cu o motivare pur formală a onorariilor avocaților din oficiu, încălcând prevederile din *Protocolul privind stabilirea onorariilor convenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență judiciară în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de*

ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală.

- Neplata serviciilor de curator atunci când aceasta revine părților, fără ca instanța să ia vreo măsură în acest sens.
- Reducerea cuantumului cheltuielilor de judecată reprezentând onorariul avocațial până la sume derizorii, după criterii subiective și fără luarea în considerare a obligațiilor fiscale aferente veniturilor avocațiale.
- Interzicerea accesului avocaților cu telefoane mobile, tablete sau chiar laptopuri în unele unități de poliție și parchet, cu nesocotirea reglementărilor care permit acest acces.
- Interzicerea posibilității avocaților ca în faza de urmărire penală să realizeze copii ale actelor din dosarul de urmărire penală cu mijloace proprii (telefon, scanner mobil), în contextul în care procedura de eliberare a copiilor actelor din dosar este ineficientă.
- Existența unor cazuri de nerespectare a obligației legale potrivit căreia Ministerul Justiției trebuie să asigure spațiile necesare în vederea desfășurării activității avocaților în sediul instanțelor judecătorești (art. 37 și art. 78 din Legea nr. 51/1995).
- Existența unor situații în care nu sunt respectate dispozițiile din Codul de procedură civilă, din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești (aprobat prin Hotărârea CSM nr.3243/2022) referitoare la stabilirea intervalelor orare a judecării proceselor, strigarea cu prioritate a cauzelor cu avocați, audierea martorilor doar în ultimele intervale orare ale ședinței. Nerespectarea acestor dispoziții este de natură să afecteze programul estimat al avocaților, care trebuie să fie prezenți în fața altor instanțe. Consecințele sunt păgubitoare pentru justițiabili.
- Necomunicarea către părți și omisiunea afișării pe listele de ședință a situațiilor în care un anumit complet de judecată nu poate să își desfășoare activitatea și se impune înlocuirea acestuia cu judecători de pe lista de permanență. Această omisiune lipsește de previzibilitate și de predictibilitate procesul civil sau penal, activitatea avocaților și prejudiciază interesele legitime ale justițiabililor.
- Existența unor cazuri în care magistrații nu fac aplicarea art. 25 din Legea 51/1995, potrivit căruia instanțele sunt obligate să verifice și să se pronunțe asupra calității de reprezentant al unei persoane care se prezintă ca avocat, exercitând acte specifice acestei profesii și folosind însemnele profesiei de avocat. Urmarea concretă a acestei atitudini este perpetuarea faptelor de exercitare fără drept a profesiei de avocat de către persoane care fie nu au avut niciodată această calitate, fie au pierdut calitatea de avocat.

2. Propuneri

- Modificarea legislativă, în sensul interzicerii cenzurării cheltuitelor de judecată din oficiu, fără a fi pusă problema în dezbaterile părților și fără o motivare care să se raporteze la criteriile ce decurg din legislația primară și secundară a profesiei de avocat.
- Instituirea unei proceduri în baza căreia în vederea achitării onorariului curatorilor instanța să pună în vedere părțile responsabile să plătească întâi onorariul într-un cont unic (precum în cazul experților judiciari), urmând ca numai după ce există dovada achitării acestui onorariu, să fie citat și curatorul desemnat.
- Publicarea pe site-ul instanței a situațiilor în care activitatea unui complet de judecată suferă modificări și, în măsura posibilităților, înștiințarea avocaților care au delegații în dosar.
- Stabilirea unor norme cu caracter obligatoriu în privința organizării ședinței de judecată (stabilirea intervalelor orare, strigarea cu prioritate a cauzelor cu avocați, audierea martorilor doar în ultimele intervale orare ale ședinței, încărcarea obligatorie a tuturor actelor în dosarul electronic).
- Scanarea dosarului de urmărire penală și includerea acestuia în Dosarul electronic, cu observația că în multe cazuri dosarul de urmărire penală ar putea fi preluat în formă scanată de la Parchet și inclus în dosarul electronic.
- Implementarea unui sistem tehnic de înregistrare a declarațiilor luate părților în cursul anchetelor penale.
- Efectuarea de către instanțe din oficiu a verificărilor necesare privind calitatea de avocat al reprezentantului convențional și sesizarea baroului și a organelor de cercetare penală atunci când în urma verificărilor se constată că se exercită profesia de avocat fără drept.

Menționăm faptul că există și alte probleme semnalate de către barourile din țară, care nu au fost redate în cuprinsul prezentului memoriu, apreciindu-se că ele își pot găsi soluții pe plan local, prin inițierea dialogului cu instanțele și parchetele din cadrul fiecărui județ.